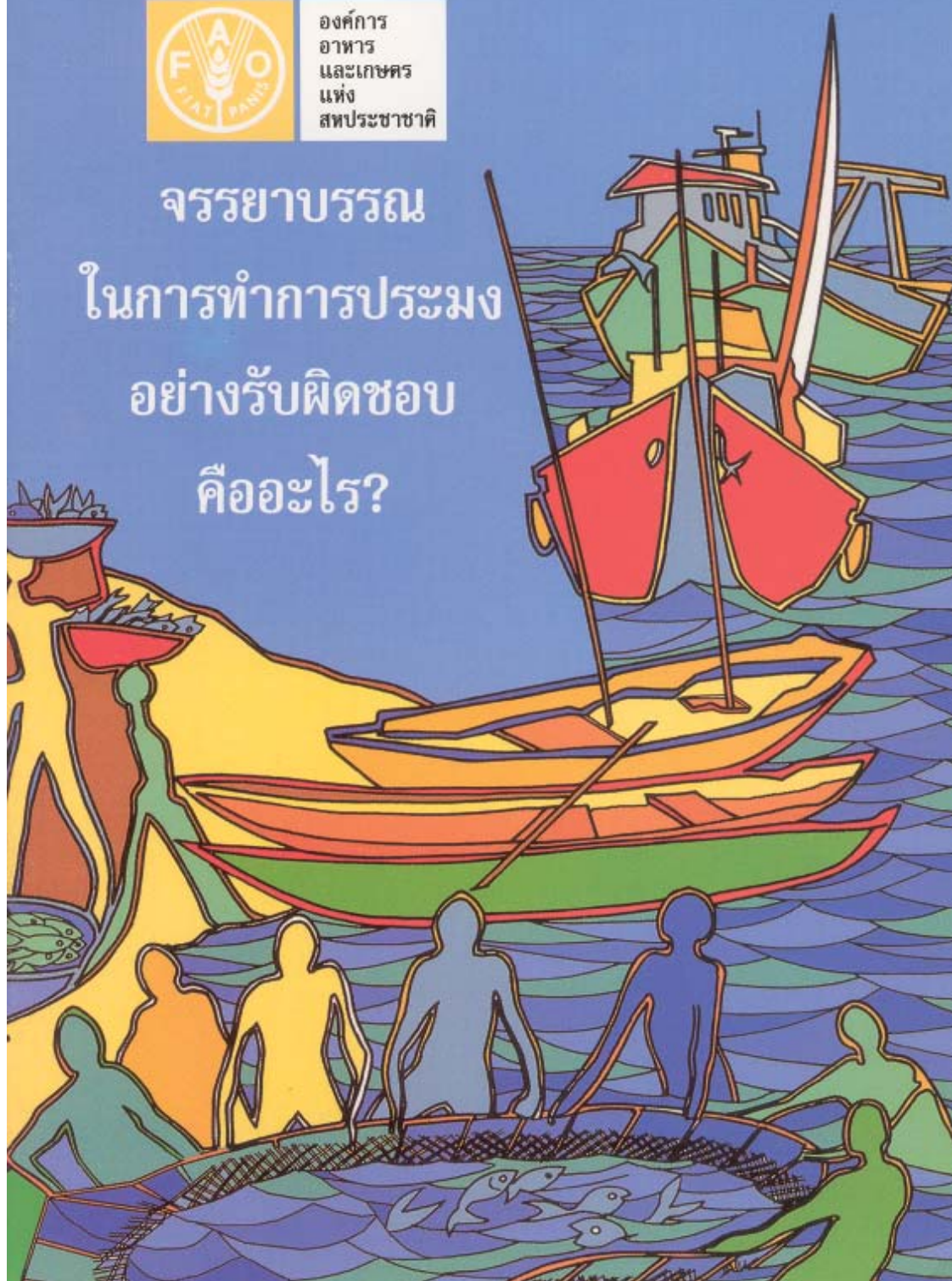

องค์การ
อาหาร
และเกษตร
แห่ง
สหประชาชาติ

จรรยาบรรณ
ในการทำการประมง
อย่างรับผิดชอบ
คืออะไร?

**จรรยาบรรณ
ในการทำการประมง
อย่างรับผิดชอบ
คืออะไร?**

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ สำนักงานประจําภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก
กรุงเทพมหานคร, 2544

ถ้อยคำที่ใช้และเนื้อหาที่นำเสนอในจุลสารฉบับนี้ มิได้แสดงถึง
ความคิดเห็นใดใดในส่วนขององค์การอาหารและเกษตรแห่ง
สหประชาชาติที่เกี่ยวกับสถานภาพทางกฎหมายของประเทศหนึ่ง
ประเทศใด ขอบเขตดินแดนเมืองหรือท้องที่หรือผู้มีสิทธิอำนาจ
ควบคุมดูแลตลอดจนการกำหนดเขตชายแดนหรือพรมแดนใดใด

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามมิให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของจุลสารนี้ไปจัดพิมพ์หรือเผยแพร่โดย
วิธีการใดใดโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ก่อนการข
อนุญาตนั้นจักต้องแจ้งวัตถุประสงค์และขอบเขตในการนำไปใช้
ต่อผู้อำนวยการกองสารสนเทศ องค์การอาหารและเกษตรแห่ง
สหประชาชาติ หรือหัวหน้าฝ่ายประมง สำนักงานองค์การอาหาร
และเกษตรแห่งสหประชาชาติ ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก
กรุงเทพมหานคร 10200

© FAO 2001

คำนำ

ความสำเร็จในการพัฒนาการประมงทะเลทั้งโดยประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาในรอบ 4 ทศวรรษที่ผ่านมา แม้จะมีผลเพิ่มปริมาณอาหารสัตว์น้ำทะเลขึ้นถึง 3 เท่า แต่ก็มีผลเสียร้ายแรงต่อสภาวะประชากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งด้วยเช่นกัน งานศึกษาโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติเมื่อเร็ว ๆ นี้บ่งชี้ว่าทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลมากกว่าครึ่งของโลกกำลังอยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์อันเนื่องมาจากการประมง โดยปราศจากการตรวจสอบควบคุมมากเกินไป แม้สหประชาชาติจะได้พยายามเร่งรัดการ ปฏิบัติตามอนุสัญญากฎหมายทะเล พ.ศ. 2525 และแผนปฏิบัติการตามวาระที่ 21 จากการประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา พ.ศ. 2535 มาโดยตลอด แต่การบริหารจัดการการประมงแมในเขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งรัฐชายฝั่งมีอำนาจควบคุมดูแลโดยสมบูรณ์นั้นก็ยังไม่ได้เกิดผลเท่าที่ควร

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติจึงได้จัดทำจรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบขึ้นเป็นแนวทางในการบริหารจัดการประมง และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำทุกชนิดอย่างยั่งยืน ซึ่งจรรยาบรรณนี้ได้เป็นที่ยอมรับและสนับสนุนโดยประเทศสมาชิกทั่วโลกนับตั้งแต่ พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา สำนักงานองค์การอาหารและเกษตรประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ได้ร่วมมือกับกรมประมงและสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย จัดพิมพ์จรรยาบรรณฉบับภาษาไทย ซึ่งแปลโดย คุณพวงทอง อ่อนอุระ และคุณสิตางค์ อันโสภา แห่งกองกฎหมายและสนธิสัญญากรมประมงขึ้นในพ.ศ. 2542 เพื่อเผยแพร่แนวทางตามจรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม จรรยาบรรณฉบับเดิมนั้นมีรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ อยู่ค่อนข้างมาก จึงอาจทำให้สาธารณชนและชาวประมงทั่วไปขาดความเข้าใจในสาระสำคัญ อันเป็นเนื้อหาหลักที่ต้องการให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันปฏิบัติด้วยความสมัครใจ องค์การอาหารและเกษตรจึงได้จัดทำจรรยาบรรณฉบับชาวบ้านขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับจรรยาบรรณนี้ในทุกประชาคมทั่วโลก

จุลสาร “จรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบคืออะไร?” ฉบับนี้ ได้จัดแปลเป็นภาษาไทยโดย รศ.ดร. กังวาลย์ จันทรโชติ แห่งภาควิชาการจัดการประมงคณะประมงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมุ่งที่จะอธิบายเนื้อหาหลักในจรรยาบรรณอย่างง่าย ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องในวงการประมงทุกระดับ รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ อันจะนำไปสู่การประมงที่ยั่งยืนนั้นได้แจ้งไว้แล้วในจรรยาบรรณฉบับเต็ม ซึ่งผู้ที่สนใจอาจขอรับได้จากสมาคมการประมงแห่งประเทศไทยและกรมประมง

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จรรยาบรรณนี้จะมีส่วนช่วยสร้างเสริมการปรับปรุงนโยบายและแผนดำเนินงานด้านการประมงของภาครัฐ และสร้างความเข้าใจในหมู่พี่น้องชาวประมงเพื่อร่วมมือปฏิบัติตามจรรยาบรรณ อันจะมีผลสร้างความรุ่งเรืองและมั่นคงแก่การประมงของไทยสืบต่อไป

วีระวัฒน์ หงสกุล
เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการประมง
องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ
10 ธันวาคม 2544

จรรยาบรรณในการทำการประมง อย่างรับผิดชอบ คืออะไร?

การประมง (อันประกอบด้วยการจัดการ การจับ การแปรรูป และการตลาดของกลุ่มสัตว์น้ำ) และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (การทำฟาร์มสัตว์น้ำ) นั้นเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญ สร้างการจ้างงาน สร้างรายได้และสนับสนุนการสำหรับประชากรทั่วโลก ประชากรนับล้านคนยังได้พึ่งพาสัตว์น้ำในการดำรงชีพ ดังนั้น เพื่อให้มีสัตว์น้ำอย่างเพียงพอสำหรับคนรุ่นต่อไป ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงทุกคนต้องช่วยกันอนุรักษ์และจัดการการประมงของโลกให้ยั่งยืน

โดยคำนึงถึงสถานะนี้ ประเทศสมาชิกขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (เอฟ เอ โอ) มากกว่า 170 ประเทศจึงได้ร่วมกันรับรองจรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบเมื่อ พ.ศ. 2538 ซึ่งจรรยาบรรณนี้มีได้มีสภาพบังคับ หากแต่ให้ปฏิบัติโดยความสมัครใจของทุกคนที่ประกอบอาชีพหรือเกี่ยวข้องกับการทำการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ไม่ว่าจะเป็นในแหล่งน้ำจืดและในท้องทะเล แต่โดยที่จรรยาบรรณนี้เป็นเรื่องของความสมัครใจ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจว่า ทุกคนที่ประกอบอาชีพในการทำการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้นเข้าใจและยอมรับในหลักการและเป้าหมายของจรรยาบรรณนี้ ทั้งยอมปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดขึ้นมานั้นด้วย

จรรยาบรรณนี้ใช้เวลานานกว่าสองปีในการกำหนดหลักการ เป้าหมาย และแนวทางปฏิบัติ ผู้แทนจากประเทศสมาชิกของ เอฟ เอ โอ องค์การระหว่างประเทศ ภาคอุตสาหกรรมประมง และองค์กรพัฒนาเอกชนได้ร่วมกันทำงานอย่างหนักในการที่จะแสวงหาความตกลงร่วมกันในการกำหนดจรรยาบรรณนี้ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า จรรยาบรรณนี้เป็นผลจากความมุ่งมั่นพยายามของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยนัยนี้ จรรยาบรรณนี้จึงถือเป็นฉันทามติ หรือความตกลงระดับโลกเกี่ยวกับภาระหน้าที่ในการทำการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ

รัฐบาลของประเทศจึงมีความรับผิดชอบในการนำจรรยาบรรณนี้มาใช้อย่างปฏิบัติ โดยความร่วมมือจากอุตสาหกรรมประมงและชุมชนประมง ส่วนบทบาทของ เอฟ เอ โอ นั้นคือ การให้ความสนับสนุนทางด้านวิชาการ แต่มิได้รับผิดชอบโดยตรงในการนำจรรยาบรรณนี้ไปปฏิบัติเพราะ เอฟ เอ โอ มิได้มีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนาและดำเนินการตามนโยบาย

พัฒนาการประมงของประเทศต่าง ๆ อันเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของรัฐบาลของแต่ละประเทศ

การนำจรรยาบรรณนี้มาใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลสามารถประสานหลักการและเป้าหมายของจรรยาบรรณนี้เข้ากับนโยบายและกฎหมายด้านการประมงของประเทศ รัฐบาลจึงควรปรึกษาหารือกับภาคอุตสาหกรรมประมงและกลุ่มบุคคลอื่นๆ เพื่อให้สนับสนุนปรับเปลี่ยนนโยบายและข้อกฎหมาย ตลอดจนร่วมมือด้วยความสมัครใจ นอกจากนี้ รัฐบาลควรสนับสนุนให้ชุมชนประมงและอุตสาหกรรมประมงพัฒนาแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้อง และสนับสนุนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณ แนวทางปฏิบัตินี้จะเป็นแนวทางที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการส่งเสริมให้จรรยาบรรณนี้เกิดมีผลได้ดังประสงค์

จุลสารนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะอธิบายประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญของจรรยาบรรณให้เข้าใจได้โดยง่าย โดยหวังว่าคำอธิบายนี้จะช่วยให้ประชาชนโดยทั่วไปได้เข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณ และกระตุ้นให้ประชาชนนำไปปฏิบัติตามในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประมง ไม่ว่าจะเป็นการประมงพื้นบ้านหรือประมงพาณิชย์ รวมทั้งการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อย่างไรก็ตาม จุลสารเล่มนี้ไม่ได้ใช้ทดแทนจรรยาบรรณฉบับเต็มที่มีอยู่แล้ว หากเพียงแต่จะพยายามอธิบายอย่างง่าย ๆ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับจรรยาบรรณนี้เป็นที่ทราบแพร่หลายกันมากยิ่งขึ้น

เอฟ เอ โอ ได้จัดแปลจรรยาบรรณนี้เป็นภาษาทางการห้าภาษา คือ ภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส และสเปน นอกจากนี้ รัฐบาลของหลายประเทศอุตสาหกรรมประมงและองค์กรต่าง ๆ ได้แปลจรรยาบรรณนี้ออกไปอีกหลายภาษา ซึ่งรวมทั้งภาษาแอลเบเนีย โครเอเชีย เอสโตเนีย ฟาร์ซี เยอรมัน ไอซ์แลนด์ อินโดนีเซีย อิตาลี ญี่ปุ่น โปแลนด์ รัสเซีย สิงคโปร์ สโลวีเนีย ติมอร์ ไทย และ ทาจิกิสถาน จรรยาบรรณฉบับที่แปลเป็นภาษาต่าง ๆ เหล่านี้ บางฉบับสามารถหาอ่านได้จากเว็บไซต์ของกรมประมง เอฟ เอ โอ

สำหรับผู้ที่ต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติมและต้องการได้เอกสารเกี่ยวกับจรรยาบรรณนี้ จะสามารถดูได้จากเว็บไซต์ของกรมประมง เอฟ เอ โอ ทางอินเทอร์เน็ตที่ <http://www.fao.org/fi/agreem/codecond/codecon.asp>.

ในกรณีที่ไม่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้นั้น โปรดติดต่อขอรับเอกสารได้โดยตรงที่
The Chief of Service, FIPL/Fisheries Department, Food and Agriculture Organization, Viale

delle Terme di Caracalla, 00100 Rome, Italy โดยระบุว่าต้องการจรรยาบรรณที่พิมพ์เป็น
ภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส หรือสเปน

ภูมิหลัง

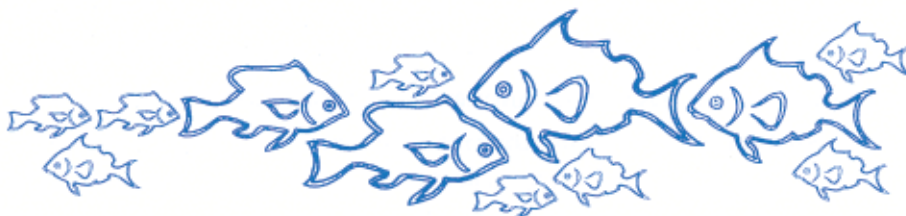
เพื่อเป็นหลักประกันว่าคนรุ่นต่อไปจะมีโอกาสสูงในการมีสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียง จรรยาบรรณนี้จึงได้เน้นให้ประเทศต่าง ๆ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทำงานร่วมกันในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรประมงและแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการประมงควรจะมีมุ่งมั่นในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูประชากรสัตว์น้ำให้คงอยู่ในระดับที่สามารถผลิตสัตว์น้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมักเรียกระดับดังกล่าวนี้ว่า ปริมาณจับสูงสุดที่ยั่งยืน (*Maximum Sustainable Yield*) ดังนั้น การทำการประมงของแต่ละประเทศ รวมทั้งนโยบายของประเทศควรจะได้กำหนดขึ้นในทิศทางที่จะทำให้มีการใช้ทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืนในระยะยาว เพื่อให้มีความมั่นใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร การมีอาหารอย่างพอเพียงและการขจัดความยากไร้ในชุมชนประมง

ดังนั้น วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของจรรยาบรรณ ก็คือ การช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ หรือกลุ่มประเทศในการพัฒนาหรือปรับปรุงการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในประเทศเหล่านั้นให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

ย่อมเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า การพัฒนานโยบายประมงที่ดีให้เกิดขึ้นได้นั้น จำต้องมีการสนับสนุนทางการเงิน ความชำนาญการและประสบการณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจขาดแคลนในประเทศที่กำลังพัฒนาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ยังด้อยพัฒนา และประเทศเล็ก ๆ ที่เป็นหมู่เกาะ จรรยาบรรณนี้จึงสนับสนุนให้องค์การระหว่างประเทศ เช่น เอฟ เอ โอ เร่งช่วยเหลือประเทศเหล่านี้ในการเพิ่มขีดความสามารถของภาครัฐและเอกชนให้สามารถพัฒนาและจัดการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของตนได้

จรรยาบรรณนี้ได้ชี้ชัดว่าการประมงควรจะมีการจัดการอย่างรับผิดชอบได้อย่างไร และการปฏิบัติงานประมงควรจะทำอย่างไร นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ความสัมพันธ์ของการประมงกับกิจกรรมชายฝั่งอื่น ๆ การแปรรูปและการจำหน่ายสัตว์น้ำที่จับได้ ความสำคัญของการร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ในทุกด้านเกี่ยวกับการประมง ก็ได้เน้นไว้ในจรรยาบรรณนี้ด้วย

อย่างไรก็ดี จรรยาบรรณนี้ไม่ได้อธิบายไว้อย่างแจ่มชัดว่า ชาวประมง อุตสาหกรรมประมง และรัฐควรจะมีขั้นตอนในทางปฏิบัติที่จำเป็นอย่างไรเพื่อให้จรรยาบรรณนี้มีผลในทางปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ เอฟ เอ โอ จึงได้พัฒนาแนวทางปฏิบัติในแต่ละเรื่องขึ้นโดยละเอียดเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามจรรยาบรรณนี้ จุดมุ่งหมายของการจัดทำแนวทางปฏิบัติเหล่านี้คือการให้คำแนะนำทางวิชาการและวิธีการปฏิบัติแก่ชาวประมง อุตสาหกรรมประมง และผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการประมงเกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการนำจรรยาบรรณไปใช้ตามที่มุ่งหวัง

การจัดการประมง

จรรยาบรรณนี้สนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ มีนโยบายด้านการประมงที่มีความชัดเจนรอบด้านเพื่อเอื้ออำนวยต่อการจัดการประมงของประเทศ นโยบายเหล่านี้ควรจะได้พัฒนาขึ้นจากความร่วมมือของคนทุกกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์จากการประมง ซึ่งรวมทั้งชาวประมงอุตสาหกรรม การประมง แรงงานประมง กลุ่มสิ่งแวดล้อม และองค์กรอื่น ๆ ที่สนใจในเรื่องของการประมง

ในขณะที่ความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ในด้านการอนุรักษ์และจัดการประมงนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะประเทศเหล่านี้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงร่วมกัน จรรยาบรรณนี้ได้เรียกร้องให้มีการจัดตั้งองค์กรประมงในระดับภูมิภาคขึ้น หรือปรับปรุงสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรประมงที่มีอยู่แล้ว ความร่วมมือเยี่ยงนี้เท่านั้นที่เป็นแนวทางแท้จริงในการบรรลุ

ผลสำเร็จของเป้าหมายในระยะยาวดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น บทบาทขององค์กรประมงในระดับภูมิภาคนี้จะกล่าวถึงต่อไปในหมวดที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

สิ่งที่สำคัญก็คือ อุตสาหกรรมประมงในระดับจังหวัดต้องดำเนินการภายใต้กรอบการจัดการประมงตามขอบเขตของกฎหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการประมงเข้าใจต้องเข้าถึงกฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติตาม

การประมงควรมีการจัดการเพื่อให้มั่นใจว่าการจับสัตว์น้ำและการแปรรูปสัตว์น้ำนั้นกระทำไปโดยก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบแก่สิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ลดการสูญเสียและรักษาคุณภาพของสัตว์น้ำที่จับมาได้ ชาวประมงจึงควรจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการทำการประมงของตนทุกครั้ง ในขณะที่ภาครัฐควรมีกฎระเบียบและวิธีการเพื่อบังคับใช้ในการตัดสินใจและลงโทษผู้ฝ่าฝืน การลงโทษผู้ละเมิดนี้อาจรวมทั้งการเปรียบเทียบปรับ หรือแม้กระทั่งการยกเลิกใบอนุญาตการทำประมงหากก่อการละเมิดที่รุนแรง

ในการพัฒนานโยบายการประมงนั้น จำเป็นที่จะต้องทำการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยรอบคอบ ซึ่งรวมถึงต้นทุนและผลกำไรจากการทำประมง และผลกระทบจากการทำประมงที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมด้วย

ในการจัดทำนโยบายเหล่านี้ ประเทศต่าง ๆ ควรใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดเท่าที่มีอยู่ ตลอดจนความรู้และวิธีการทำการประมงแบบดั้งเดิมมาใช้ประกอบตามความเหมาะสม หากประเทศใดยังมีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ไม่พอเพียง ก็ควรระมัดระวังในการกำหนดขอบเขตในการอนุญาตให้ทำการประมง

บุคคลทุกคนและทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการออกความเห็นและให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมง โดยเฉพาะในประเด็นความต้องการของคนในท้องถิ่นที่ต้องพึ่งพาอาศัยการประมงในการดำรงชีพ ประเทศต่าง ๆ จึงควรมุ่งมั่นให้การศึกษา และฝึกอบรมชาวประมงและผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อให้คนกลุ่มนี้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และปฏิบัติตามนโยบายการประมงอันนำไปสู่การทำประมงอย่างยั่งยืน ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

การทำการประมงอย่างผิดกฎหมายโดยการใช้วัตถุระเบิด สารที่เป็นพิษ และการใช้เครื่องมือทำการประมงที่ทำลายล้างพันธุ์สัตว์น้ำนั้น ควรห้ามใช้ในทุกประเทศเพื่อปกป้องทรัพยากรสัตว์น้ำทั้งหมด

ประเทศต่าง ๆ ควรสร้างความมั่นใจว่า เฉพาะเรือประมงที่ได้รับอนุญาตเท่านั้นที่สามารถทำการประมงในน่านน้ำของประเทศตนได้ การประมงดังกล่าวนี้จะต้องทำอย่างรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายของประเทศ

เพื่อหลีกเลี่ยงการทำการประมงมากเกินไป (คือจับสัตว์น้ำมากเกินไปจนทำให้กลุ่มสัตว์น้ำลดน้อยลงในอนาคต) กองเรือประมงไม่ควรจะมีขนาดใหญ่เกินกว่ากำลังผลิตตามธรรมชาติของสัตว์น้ำ นอกจากนี้ ควรจะมีการศึกษาถึงผลกระทบจากเครื่องมือประมงที่อาจมีต่อสิ่งแวดล้อมให้ถ่องแท้เสียก่อน (เช่น ผลกระทบต่อแนวปะการัง) ก่อนที่จะนำเครื่องมือทำการประมงชนิดใหม่ใด ๆ มาใช้ วิธีการและเครื่องมือประมงที่ดีนั้นควรเลือกจับสัตว์น้ำเฉพาะชนิดที่ต้องการและลดปริมาณสัตว์น้ำพลอยได้ (เช่น ปลาเบ็ด) หรือสัตว์น้ำที่ใกล้สูญพันธุ์ให้น้อยที่สุด เครื่องมือและวิชาการทำการประมงแบบที่กวาดจับสัตว์น้ำไม่เลือกชนิดหรือทำให้มีการสูญเสียมากเกินไปนั้นควรถูกยกเลิกไป

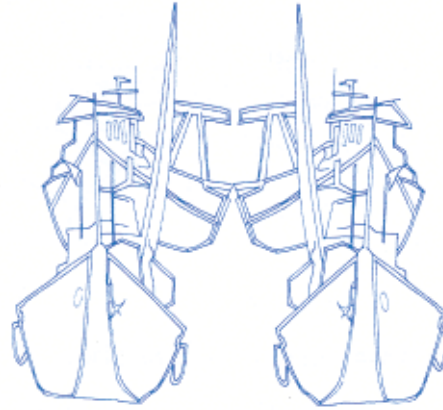
สำหรับเสบียงอาหารที่ใช้บนเรือนั้น ควรเลือกซื้อเสบียงชนิดที่มีของเสียทั้งและขยะน้อยที่สุด เจ้าของเรือและลูกเรือประมงทุกคนควรตระหนักว่า การทิ้งขยะและปล่อยของเสียลงสู่ทะเลนั้นจักไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่ท้องทะเล

นอกจากนี้ ประเทศต่าง ๆ ควรดำเนินการตามแนวปฏิบัติในการลดการปล่อยควันพิษและสารเคมีจากระบบขับเคลื่อนของเรือประมงบางประเภทที่ทำลายชั้นโอโซน เพื่อเป็นการปกป้องคุณภาพของอากาศ สารเหล่านี้จึงควรห้ามใช้โดยเด็ดขาด

แหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญของสัตว์น้ำ อาทิเช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าชายเลน แนวปะการัง และบริเวณชายฝั่ง ควรจะได้รับการปกป้องจากการทำลายและมลภาวะในที่สุดอาจเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ก่อความเสียหายต่อทรัพยากรสัตว์น้ำได้ ประเทศเหล่านั้นจึงควรเตรียมการใช้มาตรการฉุกเฉินเพื่อการอนุรักษ์และจัดการตามความจำเป็น

ประเทศเจ้าของธง

ประเทศที่มีกองเรือประมงออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำของตนนั้นมีความรับผิดชอบในการสร้างความมั่นใจว่าเรือประมงกลุ่มนี้มีใบอนุญาตตามที่ควร รวมทั้งใบอนุญาตให้ไปทำการประมงประเทศเจ้าของธงจึงควรเก็บรวบรวมข้อมูลโดยละเอียดของเรือต่าง ๆ ที่ออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำของตน

ประเทศเจ้าของธง (คือประเทศที่รับผิดชอบทะเบียนเรือประมง) ควรมีความมั่นใจและรับรองว่าเรือที่จดทะเบียนให้มันมีความปลอดภัยในการเดินเรือและการประกันภัย ยิ่งกว่านั้นจะต้องมีการทำเครื่องหมายประจำเรือและเครื่องมือประมงอย่างถูกต้องตามกฎหมายข้อบังคับของประเทศและหรือระหว่างประเทศ หากเกิดอุบัติเหตุที่มีผลกระทบต่อคนชาติอื่นแล้วประเทศเจ้าของธงก็ต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเรือให้รัฐบาลของประเทศเหล่านั้นได้รับรู้ด้วย

ประเทศเจ้าของท่าเรือ

ประเทศเจ้าของท่าเรือควรปฏิบัติตามระเบียบวิธีการเจ้าท่าต่าง ๆ เช่น การตรวจตราเรือประมงต่างชาติที่เข้ามาเทียบท่า ยกเว้นเรือที่เข้ามาเทียบท่าเป็นกรณีฉุกเฉิน เพื่อสนับสนุนให้เรือประมงทำการประมงอย่างรับผิดชอบ นอกจากนี้ ประเทศเจ้าของท่าเรือควรให้ความร่วมมือแก่ประเทศเจ้าของธง เมื่อประเทศเจ้าของธงได้ร้องขอให้ช่วยตรวจสอบการกระทำผิดของเรือที่ประเทศนั้นเป็นเจ้าของธง

ท่าเรือและท่าขึ้นปลาควรจะเป็นท่าที่ปลอดภัยสำหรับเรือประมง และควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับให้บริการแก่เรือประมง รวมทั้งผู้ซื้อและผู้ขายสัตว์น้ำ นอกจากนั้นแล้วควรมีบริการในด้านอื่น ๆ อีก เช่น การจัดหาน้ำจืดให้แก่เรือประมง การให้บริการด้านสุขอนามัย และควรมีระบบการจัดขยะและของเสียจากเรือด้วย

การพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ในการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้น เป้าหมายเบื้องต้นควรเป็นการอนุรักษ์ไว้ซึ่งความหลากหลายทางพันธุกรรม และลดผลเสียจากการกลายพันธุ์ของสัตว์น้ำในแหล่งธรรมชาติจากการผสมปะปนกับสัตว์น้ำที่หลุดออกมาจากฟาร์ม ในขณะที่เดียวกับที่เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคของมนุษย์

ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น น้ำ อ่าว หรือผืนดินนั้นมักใช้ประโยชน์โดยบุคคลหลายกลุ่ม หรือมีศักยภาพในการใช้ประโยชน์ได้หลายรูปแบบ ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงข้อพิพาท หรือความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ของทรัพยากรเหล่านี้ ประเทศต่าง ๆ ควรมีนโยบายและแผนงานที่ได้กำหนดและจัดสรรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้อย่างเป็นทางการ

ประเทศต่าง ๆ ควรกำหนดแนวทางที่จะสร้างความมั่นคงต่อการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น รวมทั้งการปกป้องไม่ให้แหล่งทำการประมงได้รับผลเสียหายจากการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประเทศเหล่านี้จึงควรกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการตรวจสอบและการประเมินผลกระทบจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังควรติดตามตรวจสอบชนิดของอาหารและปุ๋ยที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ การใช้ยาและสารเคมีในการควบคุมโรคควรให้น้อยที่สุด เพราะอาจก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบที่รุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมได้ ทั้งยังควรตรวจสอบควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยในการบริโภคผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอีกด้วย

ในแหล่งที่ผลกระทบของการเลี้ยงสัตว์น้ำอาจแพร่กระจายจากประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศอื่นได้นั้น ประเทศต่าง ๆ ควรจะได้หารือกับประเทศเพื่อนบ้าน ก่อนที่จะมีการนำสัตว์น้ำต่างถิ่นเข้ามาเลี้ยง และเพื่อควบคุมโรคระบาดจากสัตว์น้ำชนิดใหม่ให้เกิดน้อยที่สุด ประเทศต่าง ๆ ควรจัดทำข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติในการขนย้ายสัตว์น้ำและพืชน้ำจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง นอกจากนี้ ในการวางแผนโครงการเพาะเลี้ยง

สัตว์น้ำนั้น ประเทศต่าง ๆ และอุตสาหกรรมประมงควรจะได้พัฒนาเทคนิคที่สามารถฟื้นฟูหรือเพิ่มจำนวนสัตว์น้ำที่ใกล้สูญพันธุ์ (สัตว์ที่อาจสูญพันธุ์ได้หากไม่ได้รับการแก้ไขดูแล) ขึ้นด้วย

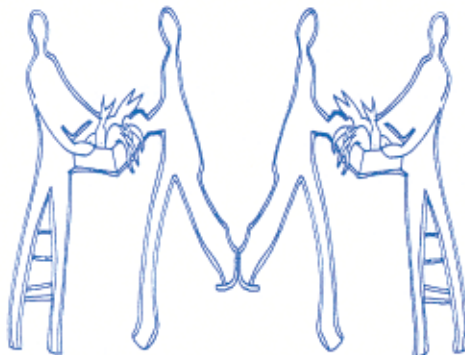

การผสมผสานการประมงกับการจัดการพื้นที่ชายฝั่ง

ก่อนที่จะมีการตัดสินใจว่าควรจะใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่ง (เช่น น้ำ ที่ดิน ฯลฯ) อย่างไรนั้น ควรจะต้องคำนึงถึงผู้คนต่าง ๆ รวมทั้งชาวประมงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นตลอดจนวิถีชีวิตของพวกเขา แล้วนำเอาข้อคิดเห็นของคนกลุ่มนี้ไปใช้พิจารณาประกอบในกระบวนการวางแผน

ในแหล่งที่มีการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ชายฝั่งอยู่หลายรูปแบบแล้วนั้น การทำการประมงควรจะต้องหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งทั้งในระหว่างชาวประมงด้วยกันเอง และกับผู้ที่ใช้ประโยชน์กลุ่มอื่น ๆ แต่หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้น จำต้องมีกระบวนการในการระงับข้อพิพาทอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ ประเทศที่มีพื้นที่ชายฝั่งต่อเนื่องกันควรจะร่วมมือกันอย่างจริงจังในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรชายฝั่งเหล่านั้น

การแปรรูปหลังการจับและความรับผิดชอบในการค้า

ประเทศต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้คนในประเทศบริโภคสัตว์น้ำ และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคว่า สัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่บริโภคนั้นปลอดภัยและเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย มาตรฐานของคุณภาพสัตว์น้ำที่รัฐบาลกำหนดและตรวจสอบนั้นควรมุ่งปกป้องสุขอนามัยของผู้บริโภค และป้องกันการฉ้อฉลทางการค้าสัตว์น้ำ (เช่น เจตนาให้ข้อมูลของสัตว์น้ำที่เสนอจำหน่ายแก่ผู้บริโภค)

อย่างผิดพลาด) นอกจากนี้ ประเทศต่าง ๆ ควรร่วมมือกันในการกำหนดมาตรการด้านสุขอนามัย และโครงการออกไปรับรองแหล่งที่มาและคุณภาพด้วย

วิธีการแปรรูปสัตว์น้ำ การขนส่ง และการเก็บรักษาสัตว์น้ำ ควรจะเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม (วิธีการเหล่านี้ไม่ควรก่อผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม) การสูญเสียหลังการจับสัตว์น้ำ ควรมีให้น้อยที่สุด โดยควรใช้ประโยชน์จากปลาที่พลอยจับได้ (เช่น ปลาเบ็ด) ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ ยังควรใช้น้ำและพลังงานรวมทั้งไม่ในการแปรรูปสัตว์น้ำอย่างระมัดระวัง หากเป็นไปได้ ควรส่งเสริมให้มีผลผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มหรือผลิตภัณฑ์แปรรูป เพื่อช่วยให้ชาวประมงสามารถจำหน่ายสัตว์น้ำได้ในราคาที่สูงขึ้น

กฎหมายเกี่ยวกับการค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำนั้นควรจะเข้าใจง่าย ชัดเจน และสอดคล้องกับกฎข้อบังคับระหว่างประเทศ ในการจัดทำหรือปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้านั้น รัฐควรจะได้หารือกับชาวประมง องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม และกลุ่มผู้บริโภคด้วย หากประเทศหนึ่งประเทศใดพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎระเบียบ ก็ควรแจ้งให้ประเทศอื่นได้ทราบ และให้เวลาแก่ประเทศเหล่านั้นในการปรับปรุงขั้นตอนในการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าสัตว์น้ำให้สอดคล้องกันต่อไป

ข้อสำคัญในการค้าระหว่างประเทศก็คือ การห้ามซื้อขายสัตว์น้ำที่จับมาจากกลุ่มสัตว์น้ำที่เสื่อมโทรม (เพราะสัตว์น้ำถูกจับมากเกินไป) และการที่ประเทศต่าง ๆ ต้องร่วมมือกันในการปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศที่ควบคุมการค้าสัตว์น้ำชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ นอกจากนี้ การค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำจะต้องไม่มีผลทำให้การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์สัตว์น้ำอย่างยั่งยืนนั้นด้อยประสิทธิภาพลงด้วย

การวิจัยทางการประมง

ประเทศต่าง ๆ ควรตระหนักว่านโยบายในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบนั้นจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานตามข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ จึงควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัยต่าง ๆ และส่งเสริมการฝึกอบรมนักวิจัยรุ่นใหม่ องค์กรทางวิชาการและองค์กรระหว่างประเทศทั้งหลายควรให้ความสนับสนุนด้านการวิจัยแก่ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศด้อยพัฒนาและประเทศหมู่เกาะขนาดเล็กที่กำลังพัฒนา

ในการดำเนินการวิจัยนั้น ประเทศต่าง ๆ ควรศึกษาและตรวจสอบสภาวะของสัตว์น้ำ และแหล่งที่อยู่อาศัย และเฝ้าติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาวะที่เกิดขึ้น ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

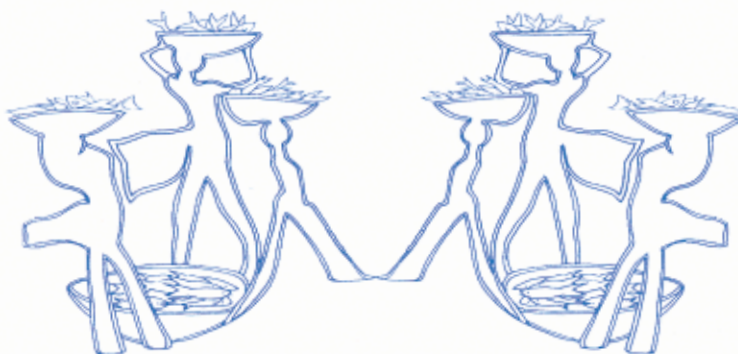
ผลกระทบของเครื่องมือทำการประมงประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อประชากรสัตว์น้ำเป้าหมายและสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป การศึกษาในประเด็นนี้จะมีความสำคัญยิ่ง เมื่อประเทศใดมีแผนที่จะนำวิธีการหรือเครื่องมือทำการประมงชนิดใหม่เข้ามาใช้ในเชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ ควรมีการวิจัยในด้านสังคมและการตลาดสัตว์น้ำด้วย

ประเทศต่าง ๆ ควรร่วมมือกันทำการวิจัยในระดับนานาชาติร่วมกัน ในการดำเนินการวิจัยในน่านน้ำของประเทศอื่นนั้น (เช่น การสำรวจแหล่งประมง) นักวิจัยจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบทางการประมงของประเทศเจ้าของน่านน้ำ ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการทำประมงและข้อมูลสนับสนุนทางวิทยาศาสตร์นั้น ควรแจ้งให้องค์กรทางการประมงในภูมิภาคและประเทศอื่น ๆ ที่สนใจทราบโดยเร็วที่สุด

การร่วมมือในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

เป็นที่ชัดเจนแล้วว่า ประเทศต่าง ๆ และองค์กรทางการประมงในระดับภูมิภาค ควรร่วมมือกันหลาย ๆ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประมง มาตรการในการจัดการประมงในประเทศหนึ่งควรจะสอดคล้องกับมาตรการทำนองเดียวกันที่ใช้ในประเทศอื่น โดยเฉพาะประเทศที่จับสัตว์น้ำจากกลุ่มเดียวกัน นอกจากนี้ ความร่วมมือโดยผ่านทางสถาบันในภูมิภาคนี้จะทำให้เกิดข้อพิพาททางการประมงระหว่างกันมีน้อยลง แต่หากยังมีข้อพิพาทเกิดขึ้น ก็จำเป็นต้องพยายามแสวงหาแนวทางในการยุติข้อพิพาทโดยสันติวิธีโดยเร็วที่สุด

องค์การการประมงระดับภูมิภาคเหล่านี้ควรมุ่งแสวงหาคำใช้จ่ายในการอนุรักษ์การจัดการ และการวิจัยต่าง ๆ จากประเทศสมาชิก นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนขององค์กรชาวประมงในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในงานขององค์กรประมงระดับภูมิภาคนี้ด้วย

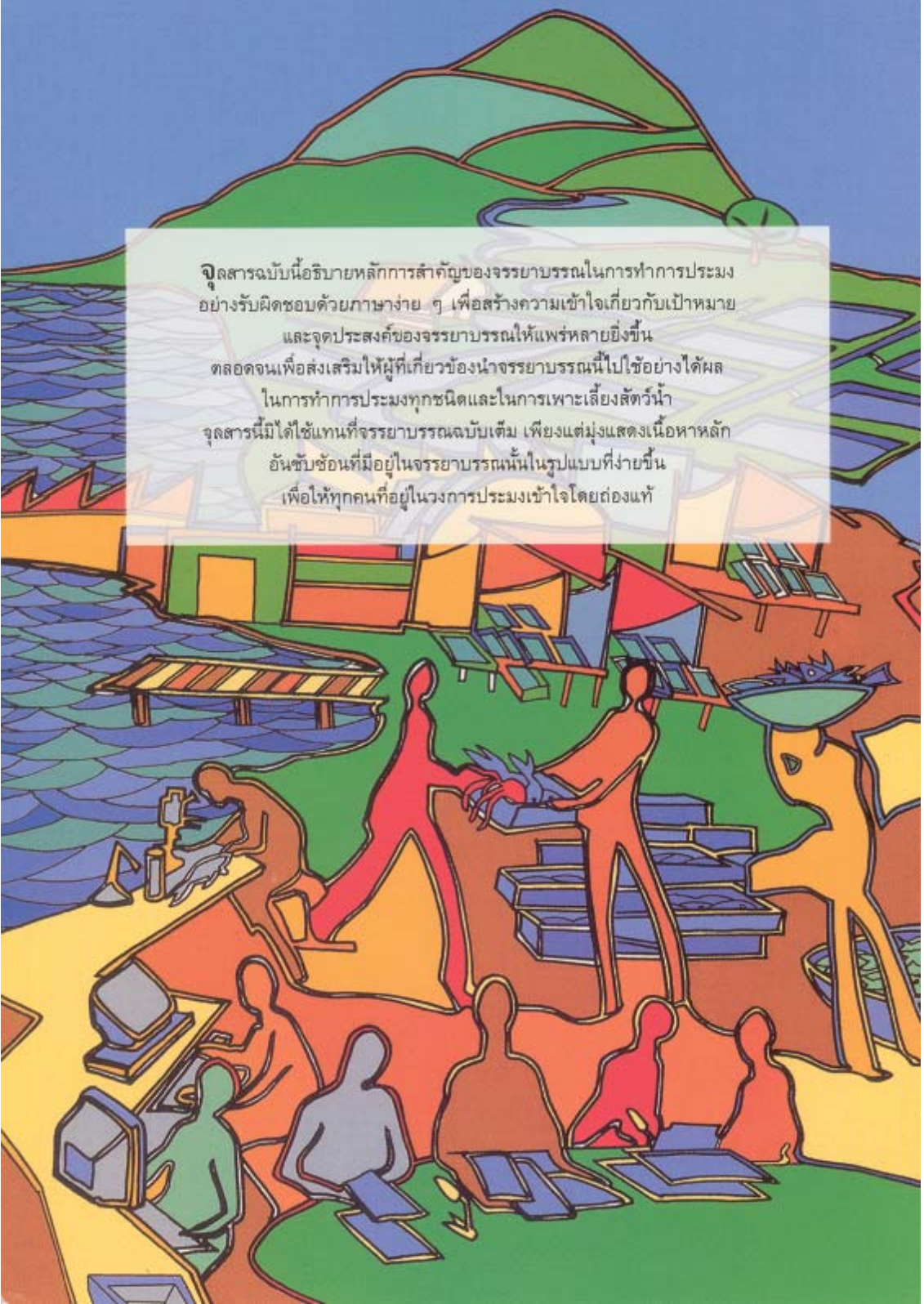
ทั้งหมดนี้หมายถึงอะไร?

จากการที่สัตว์น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถฟื้นฟูทดแทนได้ เราจึงสามารถจับสัตว์น้ำขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ปีแล้วปีเล่า หากทุกประเทศมีนโยบายที่ชาญฉลาดและมีการปฏิบัติตามแนวทางในการทำการประมงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงอย่างรับผิดชอบในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำก็เช่นเดียวกัน ควรมีการสนับสนุนการทำฟาร์มสัตว์น้ำที่ไม่ก่อผลเสียภัยแก่สิ่งแวดล้อม เพราะการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบนี้จะก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ และต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

หากมีการนำจรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบนี้มาใช้ปฏิบัติโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งปวงอย่างจริงจังแล้ว ก็เป็นที่มั่นใจได้ว่าจะมีสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำสำหรับการบริโภคของคนรุ่นปัจจุบันและรุ่นต่อไปอย่างแน่นอน เพราะตามจริงแล้ว คนในรุ่นปัจจุบันต่างก็มีพันธะทางศีลธรรมที่จะไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปขาดแคลนอาหารสัตว์น้ำ เนื่องจากมีการใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำอย่างไม่ใส่ใจและมากเกินไปในวันนี้

จรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบนี้มุ่งกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ และประชาชนทั้งปวงดำเนินการตามนโยบายที่หลากหลายและผสมผสานเพื่อให้ภาคการประมงเป็นภาคเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและสมบูรณ์ สำหรับในระยะยาวนั้น การทำการประมงอย่างรับผิดชอบนี้จะก่อผลดีต่อประชากรสัตว์น้ำ ทำให้สามารถเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสร้างโอกาสในการแสวงหารายได้อย่างยั่งยืน

หากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ร่วมมือกันปฏิบัติตามแนวทางการทำการประมงอย่างรับผิดชอบนี้แล้ว ก็มั่นใจได้ว่าคนรุ่นต่อไปจะมีสัตว์น้ำบริโภคอย่างอุดมสมบูรณ์ กรมประมงของเอฟ เอ โอ จึงหวังว่าจุลสารนี้ได้ให้ความรู้แก่ผู้อ่านทุกคน และหวังว่าทุกท่านจักได้ร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนาและจัดการการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของโลกในวิถีทางที่รับผิดชอบร่วมกันต่อไป

จุดสารฉบับนี้อธิบายหลักการสำคัญของจรรยาบรรณในการทำการประมง
อย่างรับผิดชอบด้วยภาพางาย ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย
และจุดประสงค์ของจรรยาบรรณให้แพร่หลายยิ่งขึ้น
ตลอดจนเพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำจรรยาบรรณนี้ไปใช้อย่างได้ผล
ในการทำการประมงทุกชนิดและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
จุดสารนี้มิได้ใช้แทนที่จรรยาบรรณฉบับเต็ม เพียงแต่มุ่งแสดงเนื้อหาหลัก
อันซับซ้อนที่มีอยู่ในจรรยาบรรณนั้นในรูปแบบที่ง่ายขึ้น
เพื่อให้ทุกคนที่อยู่ในวงการประมงเข้าใจโดยต้องแท้